

Beslut 2015/01

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. En präst uttalade sig i en predikan på ett sådant sätt att domkapitlet tolkade det som sades innebar att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande. Domkapitlet bedömde att prästen genom uttalandena brutit mot två av sina vigningslöften. Domkapitlet förklarade prästen obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Överklagandenämnden fann att domkapitlet haft fog för sin tolkning av prästens uttalanden och instämde i bedömningen prästen skulle ges en påföljd enligt 31 kap. 12 § KO. Nämnden fann dock att en skriftlig erinran var tillräcklig i det aktuella fallet. Även fråga om invändning om jäv i domkapitlet samt bristfällig handläggning där.

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Meddelat 2015-02-12

31 kap 12 § i kyrkoordningen

A har överklagat domkapitlets beslut och yrkat att Överklagandenämnden ska undanröja domkapitlets beslut och återförvisa ärendet till domkapitlet för erforderlig handläggning. I andra hand har A yrkat att Överklagandenämnden ska undanröja domkapitlets beslut. Han har i sista hand yrkat att Överklagandenämnden ska bestämma en mildare påföljd. Överklagandenämnden har den 6 oktober 2014, beslut nr 30/2014, förordnat att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla.

Som Överklagandenämnden har uppfattat A:s talan, har han gjort en jävsinvändning mot domkapitlets samtliga ledamöter, förutom biskopen, samt överklagat domkapitlets delbeslut den 16 april 2014 att ogilla jävsinvändningen mot biskopen B.

Till stöd för sitt överklagande har A anfört bl.a. följande.

"Återförvisning

Genom domkapitlets handläggning av ärendet har i vart fall tre rättegångsfel skett vilka inte kan läkas i Överklagandenämnden (grova rättegångsfel).

Jäv

Domkapitlet har i sin handläggning förelagt A att svara på frågan om hur han ser på Bs frälsning med hänsyn till dennes uppfattning i ämbetsfrågan. Att denna fråga har blivit aktuell innebär att A:s syn på Bs frälsning är föremål för utredning och ytterst sett också påföljd. Det föreligger därmed ett sådant jävsförhållande som förhindrar Bs delaktighet i avgörandet. Bs handläggning av ärendet utgör därmed ett grovt rättegångsfel. Det kan inledningsvis konstateras att B på eget bevåg tagit upp ärendet till prövning, utrett ärendet och beslutat i frågan. Domkapitlet bortser från de uppgifter A lämnat och finner att han menar att en rätt lära om prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande. Domkapitlets beslut innebär alltså att A bl.a. döms för att han menar att B skulle gå miste om frälsningen p.g.a. sin uppfattning i ämbetsfrågan. Om detta (Bs frälsning) har A förelagts att yttra sig särskilt. B har därmed ett sådant personligt intresse i saken att hans opartiskhet kan ifrågasättas. Redan de tre inledande frågorna i den skrift som inleder förfarandet från Domkapitlets sida ger anledning att betvivla Domkapitlets opartiskhet.

Kommunikationsprincipen och officialprincipen

I Domkapitlets avgörande hänför man sig till en digitaliserad avspelning av den predikan som kommit under Domkapitlets granskning. Denna digitaliserade avspelning har inte diarieförts eller

kommunicerats med A. Det citat från denna predikan som tagits in i tillsynsärendet läker inte felet av följande anledningar. Citatet är ett ytterst begränsat urval av predikan. Predikan måste förstås i sitt sammanhang och i sin helhet. Citatet har redigerat så att dess sammanhang förlorats. Eftersom den inspelade predikan är så avgörande i målet borde A fått del av denna och den borde i sin helhet ha tagits in i tillsynsärendet. Domkapitlet har i sitt beslut gjort påståenden om sakförhållanden vid sidan av en rättslig analys av händelserna. Bland annat har man gjort gällande att hans förståelse av 1 Kor 14 skulle sakna förankring i den världsvida kyrkan. Detta sakförhållande har inte A tillåtit yttra sig över. På samma sätt har man i sitt beslut argumenterat med utgångspunkt från sakförhållanden i Svenska kyrkans lära. Dessa sakförhållanden har inte anförts eller kommunicerats med A. Inte heller är de s.k. notoriska omständigheter vilka rätten och parterna kan antas ha kännedom om ipso facto. Detta innebär att Domkapitlet dömt över annat och mer än vad som i behörig ordning åberopats (kommunikationsprincipen) samt att Domkapitlet inte har fullgjort sin utredningsskyldighet (officialprincipen). Med hänsyn till instansordningsprincipen kan dessa rättegångsfel inte läkas i Överklagandenämnden.

Utredningen i ärendet

Det ska noteras att A särskilt begärt att utfå samtliga handlingar i ärendet. Skillnaden mellan den digitaliserade kopian och det manus som A haft har heller inte aktualiserats i kommunikationen med A. Domkapitlets beslut innebär att man de facto bortser från det manus som A ingivit och istället lutat sig mot ett material som A inte haft att tillgå. Detta material har redigerats vilket framgår av att man särskiljer de två bärande meningarna i anklagelseakten med tre punkter (...). Förfarandet innebär att A inte kunnat föra sin talan på sådant sätt som kan förväntas i en rättvis rättegång. Hade frågan om den världsvida kyrkans och exegetikens ståndpunkt i den aktuella lärofrågan varit aktuell hade A åberopat ytterligare bevisning till styrkande av sin tolkning av Paulus ord i 1 Kor 14. När det gäller Svenska kyrkans lära på den aktuella punkten är detta sakfrågor och inte rättsfrågor vilka måste få bemötas innan ärendet avgörs i sak.

Brott mot 31 kap 12 § Kyrkoordningen

A vidhåller den uppfattning som han angivit inför Domkapitlet med följande förtydliganden.

Predikstolsfriheten innebär att en prästs predikan inte kan angripas om prästen efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunnar Guds ord. Detta är den norm efter vilken A:s predikan ska prövas. A har utlagt 1 Kor 14:33-38 efter sitt bästa förstånd och samvete. Bibeltexten lyder enligt följande. 'Liksom överallt i de heligas församlingar skall kvinnorna tiga vid sammankomsterna: de har inte lov att tala utan skall underordna sig, som också lagen säger. Om de vill ha reda på något skall de fråga sina män när de har kommit hem, för det passar sig inte för en kvinna att tala vid sammankomsten. Är det kanske från er som Guds ord har utgått, och är det bara till er som det har kommit? Om någon tror sig vara profet eller ha andegåvor skall han veta att vad jag skriver till er är Herrens bud. Den som inte erkänner detta blir själv inte erkänd.' I den förklarande noten till v 38 i Bibel 2000 (den sista meningen) står det: 'blir själv inte erkänd' dvs. Gud skall inte kännas vid honom på den sista dagen; jfr Matt 7:23. 'Då skall jag säga dem som det är: Jag känner er inte. Försvinn härifrån, ni ondskans hantlangare!' I sin predikan har A inte påstått att rätt ämbetssteologi är nödvändig för frälsningen. Om man tolkar det så är det antingen ett misstag från A:s sida eller så beror det på att läsaren har en bristande förståelse av den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan. I den mån det beror på hans oklarhet beklagar A detta och ber om ursäkt.

Man kan däremot klandra en lära som avviker från Guds ord och den evangelisk-lutherska bekännelsen. A:s lära om ämbetet och frälsningen avviker inte från Guds ord och den evangelisk-lutherska teologin. Som Domkapitlet har konstaterat har han rätt att behålla sin övertygelse i ämbetsfrågan. A lär inte att rätt uppfattning i ämbetsfrågan är nödvändig för frälsningen. Domkapitlet har mot A:s nekande beslutat att förklara honom obehörig att utöva Svenska kyrkans vigningstjänst eftersom han brutit mot sina vigningslöften genom att han förkunnat att en viss ämbetssteologi är frälsningsavgörande. Det ankommer på Domkapitlet att utreda och styrka vad som läggs A till last. Vad som ska bevisas är följande. - Att A lär att rätt ämbetssteologi är frälsningsavgörande. - Att A framfört detta i predikan i Y. - Att detta varit ett angrepp på A:s kommande kvinnliga kollegor. A har bestritt att han lärt så och beklagat om någon missuppfattat honom på detta sätt. Han har utlagt 1 Kor 14 med hjälp av den förklarande texten i fotnoten i Bibel 2000.

Ämbetsfrågan

A vidhåller det som tidigare har anförts från hans sida angående ämbetsfrågan. Domkapitlets

avgörande är ytterst motsägelsefullt. Å ena sidan ger man tillåtelse för den klassiska uppfattning i ämbetsfrågan samtidigt som man dömer ut A:s uppfattning. Detta bygger på ett grundläggande missförstånd av den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan. Som Domkapitlets beslut får förstås menas att A lär annorlunda än den del av Svenska kyrkan som håller fast vid den klassiska ämbetssynen. Detta är inte korrekt. Enligt den klassiska övertygelsen är läran i ämbetsfrågan ett särskilt bud. Det är ingen ordningsfråga hur ämbetet är utformat. De anförda citaten från Augsburgska bekännelsen artikel VII är därför över huvud taget inte tillämpliga eftersom det inte rör sig om en ordning bland andra ordningar. Inte heller handlar det om att kvinnliga präster skulle vara eller jämföras med ogudaktiga präster som Domkapitlet genom ett *é contrario*-läsning av Augsburgska bekännelse artikel VIII försöker göra gällande. Den del av Svenska kyrkan som håller sig till den klassiska ämbetsteologin menar att man med så tydlig biblisk lära inte kan ändra sig i frågan. Detta är själva innebörden av att man för sitt samvetes skull inte kan samarbeta med kvinnliga präster. Man kan inte gå emot sitt samvetes övertygelse om att detta är ett Herrens bud utan att förlora sin frälsning. Detta handlar alltså om den egna frälsning. För denna grupp är det en frälsningsfråga inte för de kvinnliga prästerna men för dem själva. Detta är inte och har aldrig varit en dom över dem som menar att bibeln ska tolkas på ett annat sätt.

Predikans innehåll

Predikan hölls med utgångspunkt från Guds ord och A ger uttryck för den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan och denna läsning av 1 Kor 14. Det saknas anledning att tro att A förkunnat mot sitt förnuft eller samvete. Mot bakgrund av detta kan man inte klandra A när han håller sig till av Kyrkomötet fastslagen bibelöversättning och däri antagen notapparat. Predikan har hållits i en församling som A känner mycket väl. Församlingen där predikan hållits står i en obruten gammalkyrklig tradition. Predikan uppmanar till att hålla ut i den uppfattning om ämbetet som av hävd funnits i församlingen och som delas av mängden. Man ska hålla fast vid Herrens bud som ett sätt att bli kvar i Guds kärlek. Han talar om det som en frälsningsfråga för dem som har den klassiska uppfattningen. I den avslutande delen av predikan framhåller han särskilt att vi trots våra brister i att följa Herrens bud faktiskt får be om förlåtelse för våra synder och att vi då får bli kvar hos Jesus. Han vänder sig inte med en dom över dem som har en annorlunda uppfattning. Inte på någon punkt framgår det att han påstår att de som tror annorlunda skulle förlora frälsningen. Denna tystnad på den avgörande anklagelsepunkten tolkar Domkapitlet till det allra sämsta. A har förklarat att en anledning till missförståndet kan vara att predikan lyfts ut sin kontext. Han har emellertid känt till kontexten och de som lyssnat på honom och har därmed kunnat förvissa sig om att han inte har blivit missförstådd. Predikan är en helhet och kan inte bedömas i enskilda brottstycken som Domkapitlet gjort. Det vore att förvanska predikan. Den mening som Domkapitlet fäst särskild avsikt vid är att Svenska kyrkan genom reformen lämnat "det här". Denna passage återfinns inte i det skriftliga konceptet. Det är talspråk med det utrymme för missförstånd och otydligheter som sådant för med sig. Vad A vill ha sagt är att Svenska kyrkan har lämnat Herrens bud i 1 Kor 14. Meningen är tagen ur sitt sammanhang och verkar ha lagts till ett föregående stycke utan avseende på predikans inre struktur. Domkapitlet läser här in att Svenska kyrkan skulle lämnat Jesus och hans kärlek. I själva verket avser A inte att kyrkan har förlorat evangeliet eller att enskilda företrädare förlorat frälsningen utan att man lämnat Herrens bud i 1 Kor 14 utan avseende. Detta torde vara helt oproblematiskt eftersom Svenska kyrkan inte uppfattar detta bud som förpliktande för samfundet. Inte heller betyder detta att de som inte uppfattar bibelordet som förpliktande för samvetet skulle förlora frälsningen. Även med Domkapitlets läsning av predikans teologi kvarstår att A inte lär att en rätt uppfattning i ämbetsfrågan är nödvändig för frälsningen. Om A av misstag varit så otydlig i sin förkunnelse att man uppfattat honom fel är det inte så grovt klandervärd att det föranleder obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Han har vidare förklarat att detta inte varit ett inlägg mot sina kommande kvinnliga kollegor. Även här kan man inte döma A mot hans nekande utan stöd i någon bevisning. Man har tolkat A på ett sätt som han själv bestrider och till det allra sämsta istället för att som brukligt är välja den förståelse som talar till den anklagades fördel enligt principen *in dubio pro reo*.

Påföljden

Skulle man finna att A brutit mot sina vigningslöften bör Överklagandenämnden besluta om en annan påföljd än obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Trots 36,5 år i ämbetet är detta första gången som A anklagats för förseelser mot Kyrkoordningen. Påföljden står utan rimlig proportion till

gärningen som påstås. Påföljdsbestämningen saknar grund i praxis. Påföljden bör därför i vart fall kunna stanna vid att A tilldelas en varning i kombination med prøvotid. För tydlighets skull vill A understryka att varje uppsåtligt brott mot Herrens bud är en frälsningsfråga. Allt som inte sker i tro (det vill säga med gott samvete) är synd (jämför Romarbrevet 14:32). Brott mot Herrens bud är synd. Varje synd är något som vi måste få syndernas förlåtelse för. Syndernas förlåtelse är en frälsningsfråga. Det är också därför som A:s predikan avslutas med understrykandet av möjligheten till förlåtelse genom Jesus."

A har vidare anfört följande.

"Samvetsklausulen

Domkapitlet har i sitt beslut uppehållit sig kring samvetsklausulen och dess betydelse för bedömning av ärendet. Det är korrekt att det förarbete som samvetsklausulen finns intagen i utgör en rättskälla så länge den aktuella lagstiftningen är gällande. När A åberopar samvetsklausulen gör han inte det med utgångspunkt för att det är ett förarbete till nu gällande lagstiftning. Emellertid menar han att 1958 års Kyrkomötets beslut innehåller ett löfte om fortsatt hemortsrätt i Svenska kyrkan för de som höll kvar vid den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan. På det sättet har samvetsklausulen en allmän giltighet vid sidan av lagstiftningen. I bedömningen av detta ärende har samvetsklausulen en särskild giltighet och betydelse enligt följande. A avgav sina prästvigningsslöften då samvetsklausulen var gällande rätt både enligt lagens förarbete och enligt Kyrkomötets beslut. A:s prästvigningsslöften hade samvetsklausulen som väsentlig förutsättning. Denna var del av det löfte som Svenska kyrkan lät A avge. Innehållet i löftet är en reciprok förbindelse för Svenska kyrkan. Rättslig ledning för bedömningen av detta löfte får närmast sökas i avtals- och arbetsrätten. A har rätt att kräva samma trohet mot löftet av Svenska kyrkan som Svenska kyrkan kräver av honom. Om Svenska kyrkan upphäver samvetsklausulen måste A därför även ha rätt att dispensera sin lydnad mot kyrkans ordning i samma måtta som Svenska kyrkan dispenserar sitt löfte mot A. Det måste finnas en ekvidistans och reciprocitet i Svenska kyrkans och A:s rättsförhållande med anledning av vagningslöftet. Denna grundprincip innebär att samvetsklausulen alltså är gällande i relationen mellan A m.fl. och Svenska kyrkan. Något som bl.a. kommer till uttryck i att något förbud mot den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan inte har införts när det gäller de som redan är prästvigda." A har åberopat sakkunnigutlåtanden av professor em. D och teol.dr. C. Han har anfört att han drar följande slutsatser av utlåtandena. "A:s predikan och angivna läruppfattning står i full överensstämmelse med den klassiska uppfattningen i ämbetsfråga. Både vad gäller ämbetssynen som ett gudomligt påbud och dess betydelse för frälsningen. A:s exeges över 1 Korintierbrevets 14 kap representerar en tolkning som är vanligt förekommande i den världsvida kyrkan och den moderna exegetiken. A:s exeges av texten bygger på den textvariant som Svenska kyrkan har godtagit. Det kan däremot konstateras att A inte går så långt som vissa av de feministiska teologerna gör i sin tolkning av 1 Korintierbrevet 14. A avslutar sin predikan med att visa att alla kan få förlåtelse för sina synder och förklarar inför Domkapitlet att det bara är den som går mot sitt samvete i ämbetsfrågan som träffas av textens dom. Han har därför inte gjort rätt lära i ämbetsfrågan till en förutsättning för frälsningen."

Domkapitlet har i sak vidhållit sin bedömning samt yttrat följande.

"Angående yrkande om återförvisning

Domkapitlet finner inte att det i ärendets handläggning i domkapitlet förelåg någon sådan särskild omständighet som var ägnad att rubba förtroendet till biskop Bs opartiskhet i ärendet. Domkapitlet vidhåller därför att jäv inte förelåg för biskop B vid handläggningen av ärendet. Domkapitlet inledde i februari 2014 ett tillsynsärende mot A. Det som låg till grund för tillsynsärendet var en viss del av den predikan han höll i en högmässogudstjänst den 25 augusti 2013. Domkapitlet har i sin skrivelse till A noggrant angett och citerat vilket uttalande i predikan som ligger till grund för tillsynsärendet. Domkapitlet har vid sin bedömning och i sitt beslut inte lutat sig mot ett material som A inte haft att tillgå. Efter önskemål av A utvecklade domkapitlet grunden för tillsynsärendet i april. Han upplystes då även om möjligheten att komma till domkapitlets sammanträde och han använde sig också av denna möjlighet vid domkapitlets sammanträde den 4 september. Domkapitlet har tydligt och i detalj underrättat A om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom vilken utgick från en utskrift från den inspelade gudstjänsten. Han har fått tid och möjlighet att förbereda sitt försvar mot denna anklagelse. Det som låg till grund för

tillsynsärendet har således kommunicerats med honom. Vid domkapitlets avgörande den 4 september förelåg tillräcklig utredning i ärendet.

Hur domkapitlet uppfattar den världsvida kyrkans och exegetikens ståndpunkt vad gäller tolkningen av Paulus ord i 1 Kor. 14 har domkapitlet endast kort och i förbigående noterat i beslutet och inte lagt som grund för sin bedömning om A brutit mot sina vigningslöften. Domkapitlet finner inte att det föreligger någon grund för att bifalla yrkandet om återförvisning.

Överklagandet i övrigt

Anledningen till att domkapitlet i beslutet 'uppehållit sig' kring samvetsklausulen är att A refererade till denna i sina inlagor till domkapitlet och framförde att något förbud mot denna lärostandpunkt inte har tillkommit efter det att han prästvigdes.

A framför i sitt överklagande att Kyrkomötets beslut 1958 innehöll ett löfte om fortsatt hemortsrätt i Svenska kyrkan för de som höll kvar den klassiska uppfattningen i hemortsfrågan. Han anför att samvetsklausulen var en väsentlig förutsättning för att han kunde avlägga prästvigningslöftena. Han menar vidare att samvetsklausulen alltjämt är gällande i relationen mellan honom och Svenska kyrkan vilket kommer till uttryck i att något förbud mot den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan inte har införts när det gäller de som redan är prästvigda.

De som har en annan uppfattning i ämbetsfrågan och som prästvigdes när den s.k. samvetsklausulen var gällande har fortfarande hemortsrätt i Svenska kyrkan. Domkapitlet har tydligt angett i beslutet att A är tillåten att ha sin uppfattning i ämbetsfrågan. Det var inte hans uppfattning i ämbetsfrågan som var föremål för bedömning av domkapitlet i tillsynsärendet utan A:s uttalande i en predikan att en viss form för prästämbetet var frälsningsavgörande. Samvetsklausulen formulerades aldrig i en lagtext och kan därmed inte heller formellt upphävas i en lag. Den punkt i samvetsklausulen som närmast skulle röra A i hans tjänsteutövning efter prästvigningen innebar att präst inte borde åläggas att i tjänsten utföra sådant som uppenbarligen skulle kränka hans samvete på grund av den övertygelse han hyste i kvinnoprästfrågan. Den punkten har ingen bäring på det som var föremål för domkapitlets bedömning, nämligen uttalanden av A i en predikan att en viss form för prästämbetet var frälsningsavgörande.

Predikan är en viktig del av gudstjänsten i Svenska kyrkan. I en predikan kan prästen med insikt, omdömesförmåga och varsamhet utifrån sin uppfattning i olika frågor framföra sådana tankar och åsikter vilka av andra skulle kunna uppfattas som kritik av Svenska kyrkan, hennes tro, bekännelse och lära. En prästs predikstolsfrihet är dock inte gränslös. En präst har att hålla sig inom de ramar som vigningslöftena har ställt upp.

Domkapitlet har i sitt beslut redovisat på vad sätt A genom att blanda samman en ordningsfråga med frälsningsfrågan förkunnat i strid med Svenska kyrkans bekännelse och lära. Vad A anför i sitt överklagande medför inte att domkapitlet i denna del bedömer hans handlande på annat sätt än vad som angetts i domkapitlets beslut.

A:s förklaring i överklagandet att uttalandet i predikan den 25 augusti 2013 inte var ett inlägg mot hans blivande kvinnliga kollegor menar domkapitlet vara en efterhandskonstruktion av honom. Domkapitlet konstaterar därför att han har argumenterat i sin predikan på sätt som var ägnat att väcka oro hos gudstjänstbesökarna och medlemmarna i församlingen för den egna frälsningen. Domkapitlet finner således alltjämt att han i denna del av sin predikan har agerat i strid med Svenska kyrkans ordning.

Sammanfattningsvis står domkapitlet fast vid sin uppfattning att A genom uttalanden han gjort i sin predikan den 25 augusti 2013 förkunnat i strid med Svenska kyrkans bekännelse och lära och i strid med Svenska kyrkans ordning. Domkapitlet vidhåller att löftesbrotten är av så allvarlig art att det motiverar en obehörigförklaring."

A har herefter yttrat följande.

"Jäv och opartiskhet

A vidhåller att det förelegat jäv samt att Domkapitlets agerande gör att man både på subjektiva och objektiva grunder kan ifrågasätta Domkapitlets opartiskhet. Dels genom de uttalanden som fälls i skriftväxlingen vilka har berörts tidigare och genom förbiseendena i handläggningen (jfr. Europadomstolens avgörande Sander mot Förenade kungarrike). Men därtill också att Domkapitlets opartiskhet på objektiva grunder kan ifrågasättas p.g.a. ledamöternas uttalade uppfattning i ämbetsfrågan (jfr. fallet Europadomstolens avgörande Holm mot Sverige).

Kommunikationsprincipen och officialprincipen

A vidhåller sin talan. A har till utredning av ärendet begärt att få samtliga handlingar som hållits

emot honom och själv ingett det manuskript som hans predikan utgick ifrån. Han har inte fått tillgång till inspelningen av hans predikan. Av Domkapitlets beslut framgår att detta vilar på den inspelning som församlingen gjorde av predikan (se Domkapitlets beslut sidan 13 och 13 femte stycket och sidan 15, tredje stycket). De bortser med stöd i denna från de uppgifter A har lämnat. Domkapitlet anför nu att de utgått från en avskrift av en inspelning. Att döma av beslutet är detta en efterhandskonstruktion. Domkapitlet har därför undanhållit beviset för anklagelsen mot A. Även om de uppgifter som Domkapitlet nu lämnar skulle vara korrekt har Domkapitlet inte utrett ärendet på det sätt att det kan läggas till grund för beslut. Predikan har i sådant fall inte återgetts i sin helhet och det finns inga som helst garantier för att avskriften är korrekt. Att Domkapitlet påstår sig ha uttalat sig obiter dictum gällande den nutida exegetiska forskningen och de stora kyrkofamiljernas förståelse av 1 kor 14 är anmärkningsvärt. Frågan om tolkningen av 1 kor 14 är inte något som ligger vid sidan om saken utan är i själva verket det som Domkapitlet och Överklagandenämnden ska pröva. Detta eftersom A påstås ha brutit mot sina vigningslöften genom att inte förkunna Guds ord rent och klart (jfr. Domkapitlets beslut, sidan 15, stycke 3 och 5). Denna anklagelse handlar just om A:s predikan är en rätt uttolkning av den aktuella texten.

Brott mot 31 kap 12 § Kyrkoordningen

Domkapitlet vidhåller i sin skrivelse den felaktiga förståelsen av ämbetsfrågan som vederlagts genom sakkunnigutlåtanden och övrig bevisning. Inte minst är de utdrag från +E och +F exeges av det aktuella textavsnittet viktiga. +E anför att den läsart som nu ingår i Bibel 2000 får man betrakta detta Herrens bud som en frälsningsfråga. +Bertil Gärtner framhåller att det är frågan om ett Jesusord som bevarats av kyrkan. Dessa ledande företrädare för den klassiska uppfattningen i ämbetsfrågan gör alltså samma exeges som A och bibelkommissionen. Ämbetsfrågan är med den förståelsen ingen ordningsfråga.

Såväl Bibelkommissionen som +E och +Bertil Gärtner är tysta när det gäller frågan om detta innebär att en rätt lära om prästämbetet är ett nödvändigt kriterium för frälsningen. Deras tystnad kan inte sägas innebära ett bejakande av detta påstående. Inte heller A:s predikan kan sägas innebära ett bejakande av detta påstående eftersom det inte berör frågan hur det går för de som inte har rätt uppfattning i ämbetsfrågan. Tvärtom får man förutsätta att Bibelkommissionen, +E och +F liksom A menar att det bara är de som går mot sitt samvete på denna punkt som syndar. Detta är anledningen till samvetsklausulens benämning. Att uppsåtlig synd mot Herrens bud är en frälsningsfråga är självklart samtidigt som det finns förlåtelse för synden. Domkapitlets tolkning av A predikan leder till ett märkligt cirkelresonemang. När A med samma ord och exeges som + E och + F - uttolkar 1 kor 14 avviker han från den klassiska linjen i ämbetsfrågan. Detta trots att hans uttalanden fullständigt överensstämmer med de ledande företrädarna för den klassiska linjen i ämbetsfrågan. Domkapitlet saknar dessutom utredning i denna fråga. Slutligen anför Domkapitlet en ny anklagelse mot A nämligen att hans uttalade varit ägnat att skapa oro hos gudstjänstbesökarna. Det finns inte stöd för detta påstående i någon utredning.

Påföljd

Angående påföljden kan det vidare konstateras att Domkapitlet i ett tidigare avgörande behandlat ett ärende av liknande slag (X stifts Domkapitel protokoll 2002-10-10 § 172). I det ärendet gjorde prästen – i en predikan – ett uttalande att sanna Jesu lärjungar är inte kvinnliga präster och att sanna Jesu lärjungar inter deltar i deras gudstjänster. Den då aktuella prästen avviker följaktligen på denna punkt från A och den klassiska linjen i ämbetsfrågan just på det sätt som Domkapitlet anklagat A för. Prästen vidhöll också sin uppfattning inför Domkapitlet och det var därför helt klart att det inte rörde sig om en missuppfattning eller en oavsiktlig otydlighet. Påföljden stannade i det ärendet vid kritik eftersom utsagan skapat oro i församlingen. Domkapitlet medgav alltså rätt för den aktuella prästen att predika på detta sätt men menade att agerandet var pastoralt ovist. Någon anledning att i detta ärende gå så långt utöver vad som är Domkapitlets egen praxis på området saknas."

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Särdaqvist, Hans-Olof Hansson, Torgny Werger och Ingrid Karlsson) anförde i beslut den 12 februari 2015 följande.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om denne

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant han eller hon har fått veta under själavårdande samtal,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vinningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

I kyrkoordningen ges inga särskilda handläggningsregler för ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst. Det framstår därför som naturligt att ett domkapitel beaktar de handläggningsregler som gäller för överklaganden i allmänhet också då obehörighetsärenden handläggs. Det finns emellertid ytterligare aspekter att beakta när det gäller handläggningen av sådana ärenden.

Överklagandenämnden har vid flera tillfällen tidigare konstaterat att det är av stor betydelse att handläggningen i obehörighetsärenden sker på ett sätt som tar hänsyn till den enskildes rättssäkerhet (se t.ex. nämndens beslut 27/2011 och 17/2014 med hänvisningar).

När det gäller handläggningen har nämnden slagit fast att den bör ske i enlighet med de grundläggande principer som tillämpas på det straffrättsliga området. Detta innebär att bl.a. legalitetsprincipen, presumtionen för den misstänktes oskuld och objektivitetsprincipen ska tillämpas liksom de principer som följer av artikel 6 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I artikel 6 i Europakonventionen föreskrivs bl.a. att var och en vid prövningen av en anklagelse mot sig för brott ska vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång (punkt 1) samt betraktas som oskyldig till dess skulden lagligen har fastställts (punkt 2). Bland särskilt angivna minimirättigheter som därvid ska tillkomma den anklagade nämns i artikeln rätten att utan dröjsmål i detalj underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot sig (punkt 3a), rätten att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar (punkt 3b), rätten att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som hon eller han själv utsett (punkt 3c) och rätten att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopats mot sig samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot sig (punkt 3d). – Av det anförda följer bl.a. att alla uppgifter som tillförs utredningen måste dokumenteras noga och att utredningen ska sammanställas på lämpligt sätt och innehålla en sammanhållen detaljerad redogörelse avseende innebörden av och grunden för anklagelserna, dvs. närmast att jämställa med en gärningsbeskrivning i brottmål, samt att den anklagade ska ges tillfälle att yttra sig över utredningen och att ange sin inställning till anklagelserna. Som Överklagandenämnden tidigare har gett uttryck för ställs stränga beviskrav när det gäller ärenden av sådan ingripande karaktär för den enskilde som obehörighetsärenden utgör. (Se t.ex. Överklagandenämndens beslut 27/2011 och 17/2014 med hänvisningar.)

Nämnden behandlar först frågan om det har förekommit något jävsförhållande eller förfarandefel i domkapitlets handläggning av ärendet.

Om en part vill anföra jäv ska han framställa invändningen första gången han för talan i målet sedan han erhöll kännedom om den omständighet som jävet grundas på (9 kap. 6 § kyrkoordningen jämfört med 4 kap. 14 § rättegångsbalken). A anförde jäv mot domkapitlets ledamöter, förutom biskopen, i en inlägga som inkom till Överklagandenämnden den 10 december 2014. Hans jävsinvändning framställdes därmed för sent och ska därför avvisas.

Domkapitlet har i sitt beslut den 16 april 2014 redogjort för vad som gäller i fråga om jäv för domkapitlets ledamöter, däribland biskopen. Överklagandenämnden gör i likhet med domkapitlet bedömningen att vad A anfört inte innebär att det har förelegat något jävsförhållande för B. Domkapitlets beslut i jävsfrågan ska därför inte ändras.

A har, i enlighet med vad som redovisats ovan, gjort gällande att domkapitlet har "dömt över annat och mer än vad som i behörig ordning åberopats" och vidare att domkapitlet inte har fullgjort sin utredningsskyldighet.

Kyrkoordningen innehåller som nämnts inte några särskilda handläggningsregler för obehörighetsärenden. Som anförts ovan har Överklagandenämnden slagit fast att alla uppgifter som tillförs utredningen i ett obehörighetsärende måste dokumenteras noga. Syftet med denna

handläggningsregel är att värna den anklagades rättssäkerhet. Denne ska ha rätt att få del av alla uppgifter som tillförs utredningen av andra än den anklagade själv. Även uppgifter som tillförs ett obehörighetsärende av den anklagade själv bör i analogi med bestämmelsen i 58 kap. 10 § kyrkoordningen dokumenteras noga, om uppgifterna tillför ärendet någonting av betydelse. En sådan ordning underlättar också handläggningen i överprövningsinstansen.

I förevarande fall innehåller handlingarna i ärendet inte några anteckningar från vad som sades när A hördes muntligen inför domkapitlet vid sammanträdet den 4 september 2014. Inte heller innehåller domkapitlets beslut något referat eller någon sammanfattning av det som A uppgav. Det framgår dock av handlingarna att A skriftligen fått del av det som lades honom till last och att han redan inför sammanträdet hade beretts tillfälle att yttra sig över detta och även gjort det. Det framgår också av domkapitlets akt att han i en skrift daterad samma dag som domkapitlets sammanträde slutförde sin talan. Domkapitlet har yttrat att A har fått del av allt tillgängligt material i ärendet och att det var ett tillräckligt underlag för att besluta i ärendet.

Överklagandenämnden kan konstatera att det inte finns något som tyder på att domkapitlets handläggning av ärendet i stort inte har följt den ordning för handläggningen av obehörighetsärenden som nämnden redovisat ovan. När det gäller predikans innehåll kan det konstateras att det föreligger en viss diskrepans mellan de delar domkapitlet citerar, vilka bygger på en utskrift av en inspelning av predikan, och det manus A gett in. A hade möjlighet att yttra sig över detta förhållande under handläggningen och senast vid domkapitlets sammanträde. Det finns enligt Överklagandenämnden inte något som tyder på att domkapitlet inte har utrett ärendet i behörig ordning eller att domkapitlet skulle ha dömt över något annat än vad som har åberopats.

Sammanfattningsvis anser Överklagandenämnden att det inte har förekommit något förfarandefel varför ärendet inte ska återförvisas till domkapitlet i enlighet med A:s yrkande.

Överklagandenämnden övergår nu till att pröva om A, genom de uttalanden vid högmässogudstjänsten den 25 augusti 2013 som varit föremål för domkapitlets prövning, har handlat på ett sådant sätt att han har brutit mot sina vigningslöften och därför ska ges en påföljd i enlighet med regleringen i 31 kap. 12 § kyrkoordningen.

Enligt de vigningslöften som gällde vid tidpunkten för A prästvigning, lovade prästen bl.a. att efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa sina förmän skyldig lydnad samt att efter bästa förstånd och samvete rent och klart förkunna Guds ord, såsom det är oss givet i den Heliga Skrift och så som vår kyrkas bekännelseskrifter vittna om. I de enligt 1986 års kyrkohandbok numera före-skrivna vigningslöftenas motsvaras det närmast av att prästen lovar att följa vår kyrkas ordning och förverkliga sin kallelse med Kristus som förebild samt leva så bland människor att han eller hon blir vittne om Guds kärlek och om försoningens hemlighet. Med de av 1987 års kyrkomöte antagna vigningshandlingarna avsåg kyrkomötet inte att göra någon ändring i sak av prästlöftena i förhållande till tidigare ordning (jfr CsSkr 1987:4, KE 8).

Med beaktande av hur främst Biskopsmötet valt att förtydliga och konkretisera prästlöftena (se bl.a. Biskopsmötes biskopsbrev år 1990 "Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan" och biskopsbrev år 2014 "Kallad till präst och diakon i Svenska kyrkan") får de nämnda prästlöftena ges bl.a. den konkreta innebörden att prästen ska vara lojal mot Svenska kyrkan och hennes ordningar samt visa solidaritet i förhållande till stift och församlingar och medarbetare av olika kategorier, att prästen ska tolka sitt uppdrag i kyrkan i en from och tjänstvillig anda, att prästen ska ge och ta emot kritik med en ödmjuk och positiv avsikt till gagn för enhet och sammanhållning samt att prästen ska besinna att hans eller hennes ord och handlingar är av den största betydelse för kyrkans anseende och trovärdighet. En präst ska agera omdömesgillt och låta ord, handlingar och livshållning tala samma språk.

Genom bestämmelser i våra grundlagar – regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen – är varje svensk medborgare gentemot det allmänna tillförsäkrad rätt att i bl.a. tryckta skrifter och tekniska upptagningar offentligen få uttrycka åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst, allt för att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

Det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns stora möjligheter att föra en fri och öppen debatt angående olika företeelser inom kyrkan och om innehållet i kyrkans tro och lära. Även om Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar inte är organ för det allmänna bör principerna i grundlagarna iakttagas även av kyrkans organ.

Kyrkoordningen uttrycker en förväntan om att alla som har ett uppdrag i kyrkan är trogna mot Svenska kyrkans lära och ordning. När det gäller dem som vigts till präster, diakoner och biskopar ställs dock högre krav på ett omdömesgillt agerande och lojalitet till det gemensamma. Det måste därför finnas vissa gränser för vad som är möjligt för en innehavare av kyrkans vigningstjänst att uttrycka muntligen eller i tryckta skrifter och tekniska upptagningar (jfr Överklagandenämndens beslut 14/2012).

Det finns ingenting i utredningen som ger Överklagandenämnden anledning att anta att A inte, i sin predikan den 25 augusti 2013, skulle ha uttalat sig på det sätt som domkapitlet har lagt honom till last. Överklagandenämnden utgår därför från detta i sin bedömning.

Även om A själv anser att han vid den aktuella gudstjänsten inte förkunnade att en viss läroståndpunkt är frälsningsavgörande, anser Överklagandenämnden att utredningen visar att domkapitlets tolkning av hans uttalanden är den rimligaste.

Det kan å ena sidan finnas stöd för uppfattningen att A:s uttalanden ryms inom vad som hör till predikstolens frihet och hans rätt att uttrycka sin uppfattning i olika frågor. Det kan å andra sidan anföras, som domkapitlet har gjort, att predikan ingår som en del av en gudstjänst och som en del av helheten ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro och lära, varför predikan inom gudstjänstens ram inte är rätt forum att föra en personligt präglad debatt.

Som domkapitlet har pekat på, är A:s uppfattning i ämbetsfrågan tillåten. Även om uppfattningen i ämbetsfrågan är tillåten, är det ur ett pastoralt perspektiv tveksamt att uttala sig som A har gjort, särskilt sett i ljuset av att han inom kort skulle få två kvinnliga präster som kollegor. Hans uttalanden, inför en församling som kan ha bestått av sådana som var hans församlingsbor och som han därmed hade ett särskilt själavårdsansvar för som andra, har varit ägnade att skapa oro inom församlingen och präglas inte av den omdömesgillhet som förväntas av en präst i Svenska kyrkan.

Överklagandenämnden anser att A genom ovanstående agerande har brutit mot de vigningslöften som redovisats ovan. Han bör därför, såsom domkapitlet har funnit, ges en påföljd enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen.

A:s uppfattning i ämbetsfrågan kan inte ha varit obekant för domkapitlet. Han har verkat som präst i stiftet under en lång tid. Det hade mot den bakgrunden kunnat övervägas att som en första åtgärd initiera samtalskontakter för att utröna de närmare omständigheterna kring predikan och därefter utreda frågan om A:s utövande av vigningstjänsten i ett vidare perspektiv. I detta fall valde domkapitlet, såvitt framgår av handlingarna, att som en första åtgärd ta upp frågan om A:s obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Enligt Överklagandenämnden är en obehörighetsförklaring en alltför ingripande åtgärd. En skriftlig erinran är mot denna bakgrund en tillräcklig påföljd för A.

Domkapitlets beslut ska ändras i enlighet med detta.

Kjell Kallenberg, Annika Borg och Eric Bylander, vilka i egenskap av ersättare har varit närvarande men inte deltagit i beslutet, avger följande särskilda yttrande.

Enligt vår mening borde domkapitlets beslut ändras på så sätt att A:s agerande inte föranleder någon påföljd och borde de tredje och fjärde styckena från slutet i beslutsskälens ha följande lydelse:

Överklagandenämnden anser att A:s ovanstående agerande har varit pastoralt olämpligt. Agerandet har emellertid inte inneburit att han brutit mot de vigningslöften som redovisats ovan. Det finns därmed inte grund för att ge honom en påföljd enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen.

A:s uppfattning i ämbetsfrågan [- - - enligt beslutsskälens - - -] utöva kyrkans vigningstjänst. I beaktande av den betydelse predikstolens frihet har som principiell utgångspunkt framstår detta som en olämplig hantering.

Överklagandenämndens beslut:

1. Överklagandenämnden avvisar A:s först i nämnden framställda jävsinvändning.
2. Överklagandenämnden avslår A:s överklagande av delbeslutet den 16 april 2014.
3. Med ändring av domkapitlets beslut den 19 september 2014 tilldelar Överklagandenämnden A en skriftlig erinran.
4. Överklagandenämndens beslut om inhibition den 6 oktober 2014, beslut nr 30/2014, ska inte längre gälla.

Sökord: Obehörighet. Erinran. Jäv. Handläggning.

Ärendenummer: ÖN 2014/32

Beslut: 1/2015

Bilaga A

STIFT

DOMKAPITLET

BESLUT

10/14

2014-09-19

Dnr 42/14/76

SAKEN

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 31 kap 12 § kyrkoordningen.

DOMKAPITLETS BESLUT

Domkapitlet förklarar A obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

BAKGRUND

Komminister A prästvigdes 1978 och anställdes 2008 som komminister i dåvarande U pastorat, V kyrkliga samfällighet. Pastoratet ingår tillsammans med X pastorat från 2014 i V pastorat. I detta ärende redovisar domkapitlet handlingarna i ärendet under skilda rubriker. Domkapitlets skrivelse den 7 februari 2014 (I), A:s svar den 6 mars 2014 (II), domkapitlets ytterligare skrivelse den 22 april 2014 (III) och A:s ytterligare svar den 21 maj 2014 (IV). Även vad som anfördes vid domkapitlets sammanträde den 4 september 2014 (V) redovisas under särskild rubrik.

Domkapitlets skrivelse den 7 februari 2014 (I)

Vid A:s prästvigning svarade han ja på bland annat frågan "Viljen I, efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskriterier därom vittna?" och på frågan "Viljen I ock troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt?" Den 25 augusti 2013 höll A en högmässogudstjänst i Y kyrka i U pastorat. Gudstjänsten blev i sin helhet inspelad av församlingen. Söndagens tema var "Medmänniskan" och ämnet för hans predikan var "Låt oss älska varandra: 1) Guds kärlek till oss uppenbarad i Jesus är den nödvändiga utgångspunkten, 2) Korset visar vad kärlek är, 3) Kärlek är att göra som Jesus har sagt och att hålla hans bud.

I predikan uttalade A bland annat: "...kärlek det är att göra som Jesus har sagt och att hålla hans bud". "... alla bud i Bibeln är ett uttryck för Guds kärlek." "särskilt är det ett bud som många inte alls bryr sig om. Och dessutom avslutar då Paulus sin argumentering här för detta bud, att den som inte erkänner detta bud blir inte erkänd av Gud. Alltså på domens dag." "Dessutom så ser vi att när Jesus i handling följer och visar på detta bud, så är det den enskilda handling som Jesus förbereder mest." "Det är alltså det bud som vi läser om i Första Korintierbrevets fjortonde kapitel och i Lukasevangeliets sjätte kapitel. Det handlar alltså om prästen. Om vem som skall vara herde i Jesu ställe för hans hjord. Om vem som ska tala hans ord till församlingen. Vem som skall räcka hans frälsning i dop och nattvard. Och vem som skall leda hans folk efter hans vilja. Och det handlar då om att Jesus, som ett bud, ger den uppgiften till män och inte till kvinnor. Och då är det så här. Ni vet ju att vi har ju ordningen med kvinnliga präster och har haft den länge i Svenska kyrkan." "Och jag får ju förstå att också detta bud är ett uttryck för Jesu fullkomliga kärlek, som vi alltså ska bli kvar i. Och det gäller i dag. Och att det är viktigt. Alltså, när Paulus talar om att bli erkänd av Gud, ja men då handlar det om frälsningen. Det är en frälsningsfråga. Handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek....Jag känner att när kyrkan har beslutat om den här reformen, med kvinnliga präster, ja då har man lämnat det här. Och det har kyrkan, menar jag då, inte bemyndigande från Gud att göra."

Med anledning av innehållet i predikan och med stöd av 31 kap 12 § och 57 kap 1 och 4 §§ kyrkoordningen begärde domkapitlet därför att A skulle lämna skriftligt svar på tre frågor:

1 Hur han kunde förena Svenska kyrkans, en evangelisk-luthersk kyrkas ämbetssyn med tolkningen att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande?

2 Hans syn på frälsningsfrågan: Lever hans kollegor som är kvinnor inte i gemenskap med Kristus, inte heller hans kyrkoherde som respekterar sina komminister av båda kön som präster i Svenska kyrkan eller biskopen som viger kvinnor till präster?

3 Hur motiverar han att stanna kvar i vigningstjänsten i en kyrka som han verkar mena för människor bort från Kristus till deras eviga fördärv?

A svar den 6 mars 2014 (II)

I svaret bestred A att han genom den aktuella predikan, sin lärouppfattning och dylikt brutit mot sina prästvigningsslöften eller andra för hans ämbete tillämpliga regler. Han anförde följande. Han har endast efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunnat Guds ord. Hans uppfattning gällande ämbetet är tillåten inom Svenska kyrkan och därför kan han inte anses ha brutit mot kyrkans lag och ordning. Skulle domkapitlet finna att han på något sätt brutit mot sina vagningslöften menade han att han gentemot Svenska kyrkan är tillförsäkrad en sådan samvets- och yttrandefrihet att man ändock inte har rätt att straffa honom härför.

A uppfattning i ämbetsfrågan är den som var gällande i Svenska kyrkan fram till och med 1958. Han är prästvigd 1978 under samvetsklausulen. Den var en förutsättning för hans prästvigning och allmänt gällande i stiftet vid den tidpunkten. Något förbud mot denna lärostandpunkt har inte senare tillkommit. Hans standpunkt påverkade inte möjligheten att 1978 avge prästvigningsslöftena om att "efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskrifter därom vittna." och att "troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt.". En från majoriteten avvikande uppfattning i ämbetsfrågan är både tillåten och möjlig att ha och uttrycka i predikan och annan undervisning.

Predikan hölls i Y och Z kyrka trettonde söndagen efter trefaldighet. Församlingarna är präglade av den gammalkyrkliga väckelsens arv. Ingen av dem som var med på gudstjänsten eller som i efterhand har tagit del av predikan har anmält saken till domkapitlet. Tvärtom har det uttryckts en stor tacksamhet för den tydlighet med vilken A undervisat i frågan. Skrivelsen från domkapitlet utgår från att han förkunnade att en viss lärostandpunkt är frälsningsavgörande. Detta är inte vad som framgår av predikan i sin kontext utan från en uttolkning av denna. En uttolkning som bygger på en missuppfattning av vad som faktiskt sades. A förkunnade inte att en viss lärostandpunkt är frälsningsavgörande. Om domkapitlet skulle uppfatta det så har detta skett av misstag. Hela den aktuella predikan bifogades till yttrandet. Särskilt aktuellt är följande stycken från den tredje delen av predikan.

"Det är märkligt att så många inte bryr sig om ett av dem. Det är märkligt för när Paulus tar upp det budet har han den näst starkaste argumenteringen i hela sitt författarskap. Han radar upp argument för att församlingen i Korint skall förstå att de är på fel väg, att de är på väg bort från Jesus. För det är ett Herrens bud skriver han, alltså ett bud från Jesus som han gett apostlarna. Dessutom avslutar Paulus sin argumentering med att säga att den som inte erkänner detta bud inte blir erkänd av Gud, alltså på domens dag. Det är ett oerhört viktigt bud. När Jesus i handling följer och visar på detta bud så är det den enskilda handling som han förbereder mest.

Det Herrens bud som det handlar om. Vi läser om det i 1Kor 14 och i Lukas 6. Det handlar om prästen, om vem som skall vara herde i Jesu ställe för hans hjord, vem som skall tala hans ord till församlingen, vem som skall räcka hans frälsning i dop och nattvard och vem som skall leda hans folk efter hans vilja. Det handlar om att Jesus ger den uppgiften till män inte till kvinnor. Att det är så som jag beskrivit förnekas inte men man säger att det inte gäller i dag. Ex "Bibelsyn och bibelbruk". Och jag tänker: Varför det? Jesus är Herre. Han är Gud. Han är densamme i dag. Och han säger själv att vi skall hålla alla hans bud. Också detta bud är ett uttryck för Jesu fullkomliga kärlek. Som vi skall bli kvar i. Det gäller i dag. Det här är jätteviktigt. Det är en frälsningsfråga. Det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek."

”Avslutning. Kärlek handlar om att vara fullkomlig så som Gud Fadern och hans Son Jesus är fullkomliga. Så slutar dagens evangelium Matt 5:38-48 Tufft, Jesus kommer in på att vi ska visa ödmjukhet och älska våra fiender. Ja det behövs mycket bön när vi vill hålla alla Herrens bud! Och mycket förlåtelse! Till sist när det handlar om att vi skall älska varandra som Jesus har älskat oss så står vi där inför Gud med våra misslyckanden. Med vår synd och skuld. Det är en viktig stund. Att vi säger som det är. Jesus jag vill hålla alla dina bud men jag har missat när det gäller...”

Predikan var bibelutläggande och höll sig till bibelordet (jfr t.ex. Rom 13:8-10, Matt 5:38-48, 1Kor 14, Joh 15, Luk 6, Matt 28). Det var därmed ett fullgörande av prästvigningslöftena ”efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift”. När det står i 1 Kor 14:37b-38 att ”vad jag skriver till er är Herrens bud. Den som inte erkänner detta blir själv inte erkänd”, och det i noten står ”Dvs. Gud skall inte kännas vid honom på den sista dagen; jfr Matt 7:23” där det står ”Jag känner er inte. Försvinn härifrån ni onskans hantlangare!” så förstod A detta på sådant sätt att det har med frälsningen att göra. Denna förståelse passades sedan in i den evangelisk-lutherska teologin på följande sätt.

Predikan gjorde klart att den kristna av kärlek till Gud har att hålla alla Guds bud. Också de regler som Paulus ger till församlingarna gäller idag. Predikan var därvidlag bibelutläggande. Guds vilja är Guds lag. Varje brott mot Guds vilja som uppenbaras i den Heliga Skrift är en synd. Från synden finns bara en frälsning; tron på Jesus Kristus. Den grundläggande frälsningsfrågan är: Vilken relation har jag till Frälsaren Jesus som dött för mina synder. Får han ta hand om min synd? Vill jag genom ånger och bekännelse låta honom svara för den. Så är inte fallet om man medveten om Guds vilja bryter mot denna. Man begår då uppsåtlig synd och vänder Gud och frälsningen ryggen. Som det uttrycks i predikan.

”Det här är jätteviktigt. Det är en frälsningsfråga. Det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek”.

Den frälsningsekonomi som A uttryckte är gällande inom den evangelisk-lutherska kyrkans teologi. Är ämbets-teologin frälsningsavgörande?

Den avgörande frågan som gör denna sak frälsningsavgörande är huruvida man medvetet/uppsåtligt bryter mot Guds vilja. Det är genom uppsåtlig synd människan vänder Gud ryggen och kommer bort från frälsningen. Om uppsåtet saknas så är det visserligen en synd eftersom det är ett brott mot Guds vilja men den skiljer inte människan från sin Frälsare eftersom hon inte valt bort honom. Hon är kvar i nåden. Avgörande för den egna frälsningen är följaktligen uppsåtet. Den som tar miste men tror sig göra det rätta kan alltså vara säker på förlåtelsen. Såsom det kommer till uttryck i den avslutande delen av predikan. ”Till sist när det handlar om att vi skall älska varandra som Jesus har älskat oss så står vi där inför Gud med våra misslyckanden. Med vår synd och skuld. Det är en viktig stund. Att vi säger som det är. Jesus jag vill hålla alla dina bud men jag har missat när det gäller...” Domkapitlet har förelagt A att uttala sig om de kvinnor som mottagit ämbetet, B och C lever i gemenskap med Kristus.

Det är direkt olämpligt för honom att spekulera i den enskilda människans personliga relation till Jesus. A menade att en sådan spekulering vore i klar strid mot hans vagningslöften. När det gäller andras ställning inför Gud, vilka som ”inte lever i gemenskap med Kristus”, är det inte han utan Herren som dömer. Vidare är det omöjligt att veta vad dessa har för relation till Jesus eftersom det kommer an på deras tro och deras samvete. Är det förenligt med A prästvigningslöfte att förkunna på det sätt som skett?

I Svenska kyrkan gäller en predikstolsfrihet. Detta innebär att man just har rätt att förkunna Guds ord rent och klart efter bästa förstånd utan ingripande och reprimander. Varje präst har en kallelse att hjälpa Guds folk att pröva sig utifrån Guds ord så att de bekänner sina synder och tar emot förlåtelsen i tro på sin Frälsare. Detta har skett genom att predika ”Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift”. I den aktuella situationen var det därför helt klart viktigt att upplysa församlingarna om Guds ords vilja när det gäller ämbetsfrågan och det allvar som ligger i att vända sig bort från Guds vilja.

Eftersom den äldre ämbetssynen inte är förbjuden i Svenska kyrkan kan det inte heller strida mot kyrkans lag och ordning att förkunna denna. Hur motiverar A att han stannar kvar i Svenska kyrkan? Frågan antyder att domkapitlet redan bildat sig en uppfattning i ärendet.

A tillhör den stora minoritet inom kyrkan som är bekymrad över kyrkans läge. Så länge han har krafter vill han verka i enlighet med sin kallelse för att förkunna Guds ord och administrera sakramenten. I det sammanhang inom Svenska kyrkan där han är betrodd att tjänstgöra finns ett stort behov för kyrkofolk och ungdomar att få känna igen sig i den kyrka och den andliga tradition som de tillhör.

A önskade få svar på invändning om brister i gärningsbeskrivningen och därefter ges tillfälle att komplettera sin talan innan ärendet skulle avgöras. Han invände även att biskop C på grund av jäv inte skulle delta i handläggningen av ärendet. Han menade att biskop C på eget initiativ inlett tillsynsärendet och att hans syn på biskopens ämbetsutövning blivit aktuell i ärendet. Biskopsämbetet som sådant var därmed jävigt.

Domkapitlets ytterligare skrivelse den 22 april 2014 (III)

Domkapitlet uttalade i ytterligare skrivelse följande. A har som präst i Svenska kyrkan att i sina yttranden förhålla sig till sitt ämbetsansvar. Av utövare av vigningstjänsten krävs en lojalitet med Svenska kyrkan och hennes ordningar som bland annat kommer till uttryck i vigningslöftena. Vilka vigningslöften som domkapitlet menade var tillämpliga i detta ärende framgick av skrivelsen den 7 februari 2014. Likaså citerade domkapitlet i den skrivelsen vilka delar av hans predikan som låg till grund för domkapitlets tillsynsärende.

Det som domkapitlet fäste stort avseende vid i ärendet var 1) att A har valt att framföra sina synpunkter i en predikan, det sammanhang en präst offentligt ska framföra kyrkans budskap om det kristna evangeliet, 2) att han har, med vetskap om att han efter endast ett par månader skulle få två kvinnor som prästkollegor i sitt pastorat, i predikan hävdad att Jesus gett uppdraget att vara präster endast till män och inte till kvinnor, 3) att han i predikan hävdad att denna syn på prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande. Domkapitlet upprepade till A de frågor domkapitlet önskade svar på och upplyste att A och hans ombud har möjlighet att närvara vid det sammanträde när domkapitlet avgör ärendet och därvid få lägga fram sina synpunkter.

A svar den 21 maj 2014 (IV)

A vidhöll den angivna grunden för sin talan med följande förtydligande. A prästvigningslöfte innehåller tre delar. 1) Guds ords förkunnelse, 2) den evangelisk-lutherska läran och 3) kyrkans ordning. Dessa bildar en normhierarki. Om dessa hamnar i konflikt med varandra ska A vara lojal mot dem i enlighet med deras plats i normhierarki. Genom sitt inledande yttrande besvarade A efter bästa förmåga de tre frågor som domkapitlet ställde i sitt föreläggande av den 7 februari 2014. Han gjorde följande tillägg och förtydliganden enligt följande. Hur förenar A Svenska kyrkans, en evangelisk-luthersk kyrkas, ämbetssyn med tolkningen att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande?

A menade inte att en viss form för eller lära gällande prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande i sig. Frälsningen beror på personens relation till Kristus. Relationen till Kristus påverkas av vår inställning till Guds ord. Den kristne som genom sitt samvete och Guds ord blivit upplyst om Guds vilja vill hålla sig till denna. Den som trots detta uppsåtligen bryter mot Guds vilja begår uppsåtlig synd. Uppsåtlig synd innebär att man bryter sin gemenskap med Kristus.

Detta förklaras i predikan genom att A utifrån Joh 15:10 förklarade vad aposteln Paulus kan mena med sin starka argumentering i 1 Kor 14:34-38 om "Herrens bud". A sa inte någonting som inte framgår av det som står i bibeltexten och den förklarande noten till v 38 i Bibel 2000. Genom denna förkunnelse försökte A endast göra det han lovat i sina prästvigningslöften. Att "efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift".

Lever A kollegor som är kvinnor inte i gemenskap med Kristus, inte heller din kyrkoherde som respekterar sina komminister av båda kön som präster i Svenska kyrkan eller Din biskop som viger kvinnor till präster?

A gjorde inga uttalanden kring dessa frågor och har ingen kunskap om detta. Det är inte hans sak att avgöra hur hans kollegors, kyrkoherdes respektive biskop C:s gemenskap med Kristus ser ut. Det kan bara de enskilda personerna och Gud veta. Han kan inte veta hur det är ställt med deras tro och samvete. A kan endast försöka tolka deras agerande till det bästa och hoppas att de inte gör våld på sitt samvete i denna fråga.

Om hans predikan skulle uppfattas så att han eller någon annan än Gud kan döma i denna fråga är det ett missförstånd som han beklagar. Hur motiverar Du att stanna kvar i vigningstjänsten i en kyrka som Du verkar mena för människor bort från Kristus till deras eviga fördärv.

Svaret på den frågan är densamma idag som vid A prästvigning. Genom hans prästvigningslöften har han lovat att utöva prästämbetet i Svenska kyrkan. Han vill vara trogen mot dessa löften genom att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten till människors frälsning och församlingens uppbyggelse.

A vigdes till präst eftersom han, tack vare samvetsklausulen, kunde avge prästvigningslöftena trots en i förhållande till majoriteten i Svenska kyrkan avvikande uppfattning i ämbetsfrågan. Under denna förutsättning har han avgett sina prästvigningslöften och blivit anförtrodd prästämbetet.

A menade också att den omständigheten att ingen i de församlingar han är satt att tjäna i har anmält honom för försummelse utgör ett tecken på att Gud fortfarande använder honom för att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten till människors frälsning och församlingarnas uppbyggelse samt att de önskar att det också fortsättningsvis skall vara så. A meddelade även att han önskade få föra sin talan inför domkapitlet.

Domkapitlets sammanträde den 4 september 2014 (V)

A inställde sig tillsammans med sitt ombud D till domkapitlets sammanträde och anförde bland annat följande.

Han predikade för den grupp människor som han känner och som brukar komma till Y och Z kyrkor. Han menade att han har ett själavårdsansvar för dessa. Hade han vetat den 25 augusti 2013 att det inte endast var denna grupp han predikade för i Y kyrka, hade han varit mer stringent och formulerat sig på annat sätt. Han har aldrig tidigare lyft fram ämbetsfrågan i en predikan.

Predikan tog utgångspunkt i människors brister och att Gud i sin stora kärlek som visar sig i att Jesus som dör på korset för att förlåta människornas synder. Därefter visas människors kärlek genom att bli kvar hos honom och i hans bud. Detta exemplifieras genom att det sägs att alla bud fortfarande gäller från det uppenbara till det minsta. Där kommer frågan om prästämbetet in som ett exempel på ett bortglömt bud. Därefter landade predikan i att människorna får be om förlåtelse för synder och misslyckanden och då får vara kvar i hans kärlek.

En rätt ämbetsteologi är inte nödvändig för frälsningen. Det är inte heller vad han har velat förmedla i sin predikan. Däremot har han försökt att förklara att det finns en koppling mellan kärlek till Gud och till buden och att det är en nödvändighet man inte medvetet bryter mot Guds ords klara budskap. A menar att det är ett klart budskap i Guds ord att ämbetet är förbehållet män. Den som medvetet går i strid med sitt samvete på den punkten syndar följaktligen på nåden – dvs. uppsåtligen.

Alltså: den som uppsåtligen går emot sitt samvete och bryter mot Guds vilja måste omvända sig. Detta gäller självklart också motsatsvis. Om man tror att det inte bara är tillåtet utan helt rätt att ämbetet är öppet för män och kvinnor då ska man naturligtvis arbeta för detta och om man accepterar en ordning där man inte har kvinnliga präster trots att man tror att denna ordning går mot Guds vilja. Då kan man inte heller vara säker på sin frälsning. Huvudfrågan i det han ville ta upp är alltså egentligen att den som är troende ska följa Guds vilja. Det är alltså synden och inte teologin som är en frälsningsfråga.

Det har inte varit en förkastelsedom över andra människor eller ett sätt att peka ut enskilda människor. Det är först om man läser in en annan mottagarskara och en annan kontext än de som predikan framfördes i för att man ska komma till den slutsatsen. Om man läser detta motsatsvis kan man konstatera att den som går emot sitt samvete och syndar uppsåtligen den kan inte vara säker på frälsningen. Det sker med exempel från Paulus ord. Men han har inte riktat sig till personer i den

situationen - hade det varit så att detta skulle läsas av personer som han inte kände hade han behövt och vela klargöra detta.

A predikade det som hans samvete och förstånd påbjuder honom gällande budskapet i Guds ord och kyrkans bekännelseskrifter. Den högsta lydningen mot kyrkans ordning är att predika efter hans samvete och förstånd. På detta sätt kräver vigningslöftets bägge led att han visar större lydnad mot sitt eget samvete och det han genom sitt förnuft kan utläsa ur skriften än mot något annat. Detta betyder att vigningslöftena pekar på det egna förståndet och samvetet som normen som man ska bedöma en präst efter i hans predikoutövning. Detta är den s.k. predikstolsfriheten där inte kyrkan kan tvinga någon präst att bryta mot sitt samvete.

A har inte genom predikan brutit mot kyrkoordningen eller mot lydningen mot sina förmän. Kyrkoordningen och kyrkans lag själv ger honom frihet att predika efter eget samvete.

Det måste understrykas att A inte velat göra en viss uppfattning i ämbetsfrågan till ett villkor för frälsningen. Han har bara med Paulus ord som utgångspunkt exemplifierat att en kristen ska hålla sig till kärleken och av kärlek hålla Guds bud. Om något annat har uppfattat det på annat sätt är det ett misslyckande från hans sida som han beklagar. Med utgångspunkt för sin kännedom om församlingen och personerna där har han inte fått intrycket av att detta har skett eller att det fanns någon beaktansvärd risk för detta. Han visste vilka han predikade för.

Ett tecken är att det inte är någon i den gudstjänstfirande församlingen som har tagit anstöt av hans predikan.

A bör frias från alla anklagelser eftersom han bara gjort det som kyrkans ordning bjuder honom och predikat Guds ord efter bästa förstånd och samvete. Om domkapitlet skulle komma till en annan slutsats och rikta en disciplinåtgärd mot honom måste det ske på läromässiga grunder. Kyrkoordningen inte bara tillåter utan kräver att A gör just detta. Om domkapitlet trots detta dömer honom så bör han i första hand få en skriftlig erinran och i andra hand en prøvotid under vilken han genom samtal med biskopen ska få möjlighet att föras till omvändelse till Svenska kyrkans tro och lära.

DOMKAPITLET S SKÄL

Domkapitlet beslutade den 16 april 2014, § 63, att ogilla framförd jävsinvändning. Präster och diakoner i Svenska kyrkan är genom kyrkans kallelse och vigning förpliktade till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. De ska fullgöra sina uppdrag i trohet mot avgivna vigningslöften. Kyrkoordningen har lagt ansvaret på biskopen och domkapitlet att utöva tillsynen över präster och diakoner avseende utövandet av kyrkans vigningstjänst och efterlevnad av vigningslöftena. Det är med stöd av 57 kap 1 § kyrkoordningen som biskopen och domkapitlet granskar hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Domkapitlet får enligt 31 kap 12 § kyrkoordningen förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om prøvotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran bland annat om prästen har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen. Om domkapitlet beslutar om prøvotid ska den pågå tre år. Om prästen under prøvotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

A är, liksom alla andra, genom bestämmelser i svensk grundlag och i Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, tillförsäkrad yttrandefrihet. Detta sätter den yttersta gränsen för hans rätt att uttala sig, även om han har att förhålla sig till sitt ämbetsansvar.

Det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns stora möjligheter att föra en fri och öppen debatt inte bara angående företeelser inom kyrkan utan också om innehållet i kyrkans tro och lära. Även den som är vigd till kyrkans tjänst har möjlighet att i olika sammanhang väcka debatt och reflektera kring kyrkans tro och lära samtidigt som det för dessa ställs högre krav på lojalitet mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Denna möjlighet begränsas inte mer än vad som krävs för att upprätthålla respekt för kyrkans tro och lära, för kyrkans ordning och för de avgivna vigningslöftena. Detta gäller i synnerhet inom ramen för Svenska kyrkans gudstjänstliv. Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära gestaltas nämligen i gudstjänst och liv enligt

1 kap 1 § kyrkoordningen. Predikan ingår som en del av en gudstjänst och ska som en del av helheten alltså ge uttryck för Svenska kyrkans bekännelse och lära. Predikan inom gudstjänstens ram är därmed inte rätt forum för att föra en personligt präglad debatt. Någon fullständig frihet att predika enligt eget samvete finns inte.

Den bedömning som domkapitlet nu har att göra är om A genom sina uttalanden i den predikan han höll i en högmässogudstjänst i Y kyrka den 25 augusti 2013, att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande, har brutit mot sina prästvigningsslöften. A har framfört att han kunde avge sina prästvigningsslöften tack vare samvetsklausulen och att något förbud mot denna lärostandpunkt inte har tillkommit.

Domkapitlet anför om detta följande. Inför antagandet av den lag (1958:514) som gav kvinna behörighet till prästerlig tjänst gjordes uttalanden av särskilda utskottet vid kyrkomötet som har benämnts samvetsklausulen. Uttalandena innebar rättsligt sett motiv till lagen och formulerades aldrig i lagtexten. Uttalandena kan sammanfattas enligt följande:

Biskop skulle inte vara skyldig att mot sin religiöst grundade övertygelse viga kvinna till präst. Präst borde inte åläggas att i tjänsten utföra sådant som uppenbarligen skulle kränka hans samvete på grund av den övertygelse han hyste i kvinnoprästfrågan. Prästlöftena fick inte tolkas så att den som ställde sig avvisande till kvinnliga präster inte kunde avlägga dem.

Vid tillsättning av prästerlig tjänst utan val skulle kyrkorådet i sitt yttrande kunna ge till känna om kyrkorådet önskade att en kvinna inte skulle komma i fråga för tjänsten. 1958 års allmänna kyrkomöte fastslog att de som hade en annan tro och bibelsyn på kvinnliga präster även fortsättningsvis skulle ha hemorts rätt i Svenska kyrkan. Hemortsrätten innebar dock inte att Svenska kyrkan godtog den åskådning som motståndet mot kvinnliga präster byggde på.

Motiv till en lagtext har betydelse så länge lagstiftningen är oförändrad. Behörighetslagen upphävdes vid utgången av 1982 och ersattes inte med en ny lag. Enbart allmänna regler om jämställdhet mellan män och kvinnor skulle gälla. De präster som hade tillträtt sin tjänst under behörighetslagens tid och som hade en annan mening i ämbetsfrågan än Svenska kyrkan borde inte, enligt uttalanden av konstitutionsutskottet (1981/82:22, sid 3) inför lagens upphävande, ställa sig vid sidan av strävandena mot full gudstjänstgemenskap utan se det som angeläget att underlätta allt samarbete inom kyrkan. Utskottet uttalade vidare att dessa inte hade någon formell rätt att vägra tjänstgöring för att undvika samarbete med kvinnlig präst. De kvinnliga prästerna har vigts till sitt ämbete i Svenska kyrkans lagstadgade ordning, och deras legitimitet kan därför inte ifrågasättas.

A uppfattning i ämbetsfrågan är han tillåten att ha. Att han prästvigdes under den tid som den s.k. samvetsklausulen gällde saknar enligt domkapitlet dock betydelse för bedömningen om han genom sina uttalanden i sin predikan i Y kyrka den 25 augusti 2013, att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande, brutit mot sina prästvigningsslöften.

Domkapitlets bedömning grundar sig på vad som muntligen framfördes i predikan av A i högmässogudstjänst i Y kyrka den 25 augusti 2013. På vissa punkter skiljer sig den framförda predikan något från det manus som A citerar i sina skrivelser till domkapitlet. Det är klarlagt att A i predikan, som domkapitlet noterar hölls på en söndag med överskriften "Medmänniskan", enligt en exeges av 1 Kor. 14 och Luk. 6 framhåller som ett av Jesu viktigaste bud att prästens uppgift överlämnats till män och inte till kvinnor, att den som inte erkänner detta bud inte blir erkänd av Gud på domens dag och att detta är en frälsningsfråga. A framför att det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek. Han drar också i predikan slutsatsen att "när [Svenska] kyrkan har beslutat om den här reformen, med kvinnliga präster, ja då har man lämnat det här [att bli kvar i Jesus och hans kärlek]". Domkapitlet kan här inte underlåta att notera att den speciella tolkning A gör av de aktuella bibelavsnitten vare sig har stöd hos de stora kyrkofamiljerna i världen eller i någon nämnvärd grad i nutida exegetisk forskning.

Domkapitlet fäster vidare vikt vid tidpunkten och situationen när predikan hölls. Den 1 januari 2014, fyra månader efter gudstjänsten ifråga, blev tidigare U pastorat och X pastorat ett gemensamt pastorat, V pastorat. I X pastorat tjänstgjorde två kvinnor som präster. Det är knappast troligt att någon församlingsbo med kännedom om församlingarnas förhållanden inte skulle uppfatta att A i sin predikan också avsåg den kommande situationen när dessa två prästvigda kvinnor skulle kunna

tjänstgöra även i Y församling. En rimlig tolkning av hans predikan innefattar en uppmaning att inte erkänna dessa två hans kollegor som präster.

A framför som sin mening att 1) Guds ords förkunnelse, 2) den evangelisk-lutherska läran och 3) kyrkans ordning utgör en normhierarki där lojalitet krävs i enlighet med de tre delarnas plats i normhierarkin.

Domkapitlet fäster vikt vid att de två prästvigningslöften som domkapitlet åberopat inte ger utrymme för en sådan normhierarki, utan ska spegla en och samma tro, bekännelse och lära. Förutsättningarna för denna samstämmighet uttrycks närmare i 1 kap 1 § kyrkoordningen.

I den oförändrade Augsburgska bekännelsen fastslås i VII artikeln att "kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika." Av detta följer att en kyrkas yttre ordningar kan gestaltas på olika sätt utan att det påverkar kyrkans enhet i Kristus. I inledningen till sjunde avdelningen kyrkoordningen, och som en introduktion till bestämmelserna om just den form Svenska kyrkan valt för vigningstjänstens tre uppdrag, sägs som konsekvens av detta att prästens uppdrag är ett tecken på att den kristna församlingen och tron får sin andliga näring när Ordet förkunnas och sakramenten delas ut.

Domkapitlet drar slutsatsen att det inte står i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande. Detta styrks också av den oförändrade Augsburgska bekännelsen VIII artikel som avvisar påståendet "att ett prästämbete i händerna på ogudaktiga är utan verkan och till ingen nytta".

Sammanfattningsvis konstaterar domkapitlet följande. Vid A prästvigning svarade han ja på frågan "Viljen I, efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskriterier därom vittna?" och på frågan "Viljen I och troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt?"

Domkapitlet finner utrett genom den inspelning församlingen gjorde av gudstjänsten och vad A uppgett i domkapitlet att han i en predikan hållen vid högmässogudstjänst i Y kyrka den 25 augusti 2013 lärt att det är ett frälsningshinder att erkänna prästvigda kvinnor. Frågan om människans frälsning är central i Svenska kyrkans tro och i uppdraget att överrätta evangelium medan ämbetet enligt Svenska kyrkans bekännelse och lära är en ordningsfråga som kan utformas på olika sätt. Att blanda samman en ordningsfråga med frälfrälsningsfrågan är synnerligen allvarligt. Enligt domkapitlets uppfattning har A i sin predikan, det sammanhang i vilket en präst offentligt ska framföra Svenska kyrkans budskap om det kristna evangeliet, förkunnat i strid med Svenska kyrkans bekännelse och lära.

A har uppgett vid domkapitlets sammanträde att det den 25 augusti 2013 var första gången som han talade om ämbetsfrågan och framförde sin syn på denna i en predikan. Han har vidare sagt att han har ett själavårdsansvar för de som brukar komma på de gudstjänster han ansvarar för. Enligt domkapitlets uppfattning kan han dock aldrig veta vilka som deltar i en gudstjänst. Det han visste den 25 augusti var att endast några månader senare skulle två prästvigda kvinnor vid sidan av honom bli församlingspräster i det sammanslagna pastoratet. Att på detta sätt använda predikstolen för att undergräva förtroendet för två kollegor och med en argumentation som avsåg att väcka oro för den egna frälsningen anser domkapitlet vara ytterst omdömeslöst och i strid med Svenska kyrkans ordning.

A har genom sina uttalanden i predikan den 25 augusti 2013 i Y kyrka brutit mot de ovan angivna vigningslöften han en gång avlagt. Enligt domkapitlets uppfattning är uttalandena grovt klandervärda. Löftesbrotten är av så allvarlig art att det inte finns något annat alternativ än en obehörigförklaring.

Beslutet gäller omedelbart.

Bilaga B

Domkapitlet
Sammanträdesdatum

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2014-04-16

§ 63 Fråga om jäv nr 42/14/76 (delbeslut)

Biskop B deltog inte i avgörandet och var inte heller närvarande i sammanträdesrummet. G föredrog ärendet.

A, Z pastorat, har i yttrande i tillsynsärende gällande honom anfört följande. Biskop B har mottagit utdrag ur den aktuella predikan och därefter på eget initiativ inlett ett tillsynsärende vid domkapitlet. I ärendet har frågan om A:s syn på biskopens ämbetsutövning blivit aktuell. Biskopsämbetet som sådant är därmed jävig och kan inte delta i domkapitlets avgörande av saken och inte heller i deras beredande av saken.

Domkapitlets bedömning

Enligt 9 kap 6 § kyrkoordningen ska för domkapitel i fråga om jäv tillämpas föreskrifterna i 4 kap 13-15 §§ rättegångsbalken om jäv mot domare.

En domare är jävig om det föreligger någon omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans opartiskhet i målet. I 4 kap 13 § rättegångsbalken finns en exemplifierad uppräkningslista av olika jävssituationer. Enligt punkt 10, som innehåller en generalklausul i fråga om domarjäv, skall en domare anses jävig om det föreligger någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i målet. En sådan omständighet kan avse domarens förhållande till någon av parterna eller till den sak som är föremål för handläggning. Frågan huruvida omständigheterna i det konkreta fallet varit ägnade att rubba förtroendet för domarens opartiskhet ska bedömas efter en objektiv måttstock.

Den som innehar en befattning som biskop har som uppgift att bland annat svara för ledning och tillsyn i stiftet. En annan av biskopens uppgifter är att enligt 9 kap 1 § kyrkoordningen vara ordförande i domkapitlet. Som ordförande kan en biskop – självklart – besluta att inleda ett tillsynsärende. Domkapitlet finner därför inte att biskop B av denna anledning är jävig att delta i beredningen och avgörandet av aktuellt ärende. Inte heller vad A i övrigt anfört utgör någon grund för jäv.

Domkapitlet beslutade

att framförd jävsinvändning ogillas.

Detta beslut kan överklagas endast i samband med överprövning av slutligt beslut i ärendet.